

Kvalitet

Internasjonale

FIP er farmasøytene internasjonale organisasjon. Et av FIPs arbeidsområder er å utarbeide internasjonale retningslinjer for arbeidet på apotek- og legemiddelområdet. Medlemsorganisasjonene i FIP er forpliktet til å følge opp de retningslinjene som FIP utarbeider, og arbeide for at de innføres i respektive hjemland.

Trygve Fjeldstad
Norges Apotekerforening

I FIP-systemet finnes retningslinjer (*Guidelines*) som angir standarder som farmasøyter anbefales å følge.

Praksis-erklæringer (*Statements of Professional Standards*) anviser de standardene som farmasøyter forventes å oppfylle for å kunne ivareta sitt profesjonelle ansvar innen et eller flere praksisområder.

Prinsipp-erklæringer (*Statements of Principle or Declaration*) angir FIPs holdning til et emne med internasjonal humanitær betydning, men som ikke nødvendigvis er knyttet direkte til farmasi. Et eksempel er hvilken politikk myndigheter skal ha i forhold til flyktninger.

FIP har omtale av følgende Statements og Guidelines på sin hjemmeside:

COUNTERFEIT MEDICINES (1999)

FIP er alvorlig bekymret over den fortsatte og stadig økende faren folkehelsen utsettes for fra forfalskede legemidler. Den omfattende internasjonale distribusjonen av legemidler med dårlig kvalitet, skadelige og falske aktive innholdsstoffer og sluttprodukter utgjør en stor fare for pasientbehandlingen.

PROMOTING A TOBACCO FREE FUTURE (2003)

Farmasøyter har sammen med alle andre helseprofesjoner et ansvar for å hjelpe folk som ønsker å slutte å røyke eller med annen bruk av tobakk, og å oppmuntre andre til å gjøre det samme. Farmasøyter støtter WHO's «Tobacco-free Initiative» og dannelsen av et nettverk for kontroll med tobakk. FIP har opprettet sitt Global Network of Pharmacists Against Tobacco. Erklæringen inneholder anbefalinger til farmasøytiske organisasjoner og enkeltfarmasøyter om hvordan en kan eliminere bruk av tobakk i nærmiljøet.

ADHERENCE TO LONG TERM TREATMENT (2003)

Det er mange grunner til å søke å bedre oppfølgingen av langtidsbehandling av kronisk syke. Gevinstene omfatter bedre helse og bedret livskvalitet og trygghet for pasienten, og reduserte kostnader. Farmasøyter og annet helsepersonell som yter tjenester som omfatter bruk av legemidler, bør gjøre det de kan for å bistå pasienter som ønsker det, med å bedre sin oppfølging av behandlingen.

PROVISIONING SHIPS WITH MEDICINES (2003)

Store skip i internasjonal fart har legemidler og annet medisinsk utstyr om bord. Nye undersøkelser har vist at farmasøyter som har spesialisert seg på å utruste skip med legemidler og annet medisinsk utstyr, avdekker en rekke problemer. Hovedbekymringene er knyttet til mannskapets

håndtering og bruk, legemidler fra ulike land med ulike legemiddelnavn og ulike bestemmelser og informasjon på ulike språk. I erklæringen anbefaler FIP flere tiltak for å bedre kvaliteten innen skipsmedisinleveranser og bruken av legemidlene.

CONTINUING PROFESSIONAL DEVELOPMENT (2002)

Vedlikehold av kompetanse gjennom en karriere der nye og utfordrende oppgaver dukker opp, er et fundamentalt etisk krav for alt helsepersonell. FIP-erklæringen gir et rammeverk til hjelp med å oppfylle dette kravet.

TEACHING CHILDREN AND ADOLESCENTS

Erklæringen påpeker og støtter viktigheten av at farmasøyter bidrar til å få frem informasjon og rådgivning om legemiddelbruk til både barn og ungdom. Den fremhever behovet for at farmasøyter får profesjonell utdanning i opplæring av barn og ungdom og deres foreldre. Erklæringen inneholder en liste med anbefalinger for å få farmasøyter, organisasjoner, lærerkrefter, forskere og myndigheter til å samarbeide på dette området for å utvikle og utnytte farmasøytene kunnskaper som legemiddeleksperter.

GERIATRIC-ORIENTED RESEARCH

Aldersrelaterte fysiske endringer, parallelle sykdommer og samtidig bruk av flere legemidler kan medføre at sikkerheten og effekten av legemiddelbehandling kan være svært forskjellig hos eldre sammenlignet med yngre pasienter. Erklæringen anbefaler derfor at eldre mennesker skal innlemmes i kliniske utprøvinger. Det angis også hvilke endringer som bør gjøres av forskerne, legemiddelindustrien og myndighetene for å bedre kliniske forsøk og utnyttelsen av den informasjonen som kommer ut av dem.

ELECTRONIC PRESCRIPTIONS

FIP støtter bruken av elektronisk teknologi for å bedre dagens hånd- og maskinskrevne forskrivninger. Det vil hjelpe leger og farmasøyter til å yte effektiv behandling av høy kvalitet. Behovet for standardiserte systemer fremheves sammen med en liste over prinsipper som må vurderes når nasjonale standarder for sikker legemiddelbruk utarbeides.

GENOMICS AND BEYOND

FIP erkjenner potensialet knyttet til genbaserte legemidler. Dette Position Paper tar for seg betydningen av genbaserte legemidler og de mange nye aspekter som må tas i betraktning mht oppdagelse og utvikling av legemidler,

retningslinjer

politiske aspekter og overgangen fra diagnose og behandling til forutsigelse og forebygging av sykdommer. FIPs Position Paper er basert på dagens kunnskapsnivå, og vil bli revidert i takt med utviklingen på området.

LABELLING OF PRESCRIBED MEDICINES

Guidelines om merking av forskrevne legemidler beskriver hensikten med merkingen og individrettet primærinformasjon. De definerer også et minimum av informasjonsmengde og definerer krav til etikettens utforming for å oppnå maksimal lesbarhet og forståelse. Det anbefales at farmasøyter bidrar til Good Labelling of Prescribed Medicines (GLPM) og at nasjonale organisasjoner antar retningslinjene og bygger dem inn i nasjonale standarder for god apotekpraksis.

PEDIATRIC-ORIENTED RESEARCH (2000)

For mange legemidler er ikke merking og doseringsformer til barn tilgjengelige. Det kan føre til bruk av legemidler og doseringsformer som ikke er beregnet til barn. Det øker faren for uheldige behandlingsutfall. FIP anbefaler at barn inkluderes i kliniske utprøvinger. Det pekes på hvilke tiltak som er nødvendige å iverksette for forskere, legemiddelindustri og myndigheter for å forbedre de kliniske utprøvingene og bruken av informasjonen som kommer ut av dem.

GOOD PRACTICE IN PHARMACY EDUCATION (2000)

Utviklingen i moderne helsevesen stiller viktige etiske krav til profesjonen og stiller raskt endrede krav til farmasøytens rolle. Dette gjenspeiler seg i WHO's «Seven Star Pharmacist» – konsept. I denne erklæringen sier FIP at endringene må gjenspeiles i grunnutdanningen og etterutdanningen for farmasøyter. Det tilbys en liste over anbefalinger mht studieopplegg og pensum, sammen med en beskrivelse av det ansvaret som farmasøytene, lærestedene og nasjonale organisasjoner har på området.

ANTI-MICROBIAL RESISTANCE CONTROL (2000)

Erklæringen inneholder en liste med anbefalinger til myndigheter om å iverksette nødvendige tiltak i kampen mot antibiotikaresistens, som er blitt et stort helseproblem. Det fremheves også at farmasøyter er innstilt på å samarbeide aktivt med leger, myndigheter og alle andre typer helsepersonell for å motvirke resistensutvikling og delta i offentlige informasjonskampanjer om emnet.

PRESCRIBED DRUG MEDICATION ERRORS

Denne erklæringen har som mål å definere begrepet «medication error» og å foreslå en standard nomenklatur for å klassifisere slike feil og deres alvorlighetsgrad. Den inneholder også anbefalinger til medlemmer av helsevesenet om hvordan de skal bedre sikkerheten ved produksjon, bestilling, merking, ekspedering, administrering og bruk av legemidler.

QUALITY AND SAFETY OF MEDICINAL PRODUCTS (1999)

FIP og legemiddelprodusentenes organisasjon IFPMA har et felles mål om å sikre folks velvære globalt ved å sikre at alle medisinske produkter har god kvalitet og er sikre og effektive i bruk. Både industrien og farmasiprosesjonen erkjenner

behovet for regelverk og rammebetingelser som oppmuntrer til investeringer i innovative legemidler. Det må gis rom for rask introduksjon og global tilgjengelighet.

RESPONSIBLE SELF-MEDICATION (1998)

Denne felles erklæringen mellom FIP og World Self-Medication Industry (WSMI) gir veiledning til farmasøyter, pasienter og industri mht sikker og effektiv bruk av reseptfrie legemidler.

PHARMACEUTICAL CARE (1998)

Erklæringen gir veiledning til farmasøyter og nasjonale helseorganisasjoner ved oppstart av omfattende farmasøytiske tjenester i enkeltland. FIP støtter konseptet om «pharmaceutical care», men anerkjenner samtidig at behovene vil variere fra land til land.

PRODUCT SELECTION (1997)

Erklæringen gir veiledning til farmasøyter i bruk av generisk substitusjon. FIP støtter bruk av generisk substitusjon under bestemte og veldefinerte betingelser. FIP støtter ikke terapeutisk substitusjon annet enn i nødstilfeller.

GOOD PRACTICE IN THE DONATION OF MEDICINES (1977)

Policy-dokumentet gir veiledning til farmasøyter som er engasjert i eller skal rådggi ved innsamling av medisiner som skal sendes som donasjoner ved naturkatastrofer eller andre krisetilfeller.

CODE OF ETHICS FOR PHARMACISTS (1997)

Erklæringen inneholder en oppdatert og modernisert utgave av FIPs Code of Ethics. FIP mener at alle farmasøyter uavhengig av nasjonalitet, kultur og religiøs tro, skal forholde seg til denne kodeksen for å sikre at pasientens interesser ivaretas.

HIV-AIDS DECLARATION (1997)

Declaration on the Role of the Pharmacist in the Fight Against the HIV-AIDS Pandemic er felles for FIP og WHO. Både FIP og WHO mener at farmasøyter og forskere innen farmasi i samarbeid med alle interesserte parter kan hjelpe til i kampen mot HIV/AIDS pandemien og mot de faktorene som bidrar til spredning – særlig misbruk av injeksjonsmedisin.

GUIDELINES FOR PHARMACY PRACTICE (1997)

Hensikten med Guidelines for Good Pharmacy Practice er på en konkret måte å heve kvaliteten på farmasøytiske tjenester. Retningslinjene er forankret i WHO. Det er også utarbeidet en rapport om Good Pharmacy Practice in Developing Countries: Recommendations for step-wise implementation (1998).

GUIDELINES FOR SELF-CARE (1996)

Retningslinjene beskriver FIPs politikk mht farmasøytens ansvar for rådgivning om egenomsorg med legemidler. De omfatter apoteklokaler, reklame, symptombehandling, konfidensialitet med mer. ■

Kilde: www.fip.org